

סימן קפט

הקדמה

וסת קבוע נחלק לשני חלקים: א. וסת הימים, ב. וסת הגוף.

א. בוסת הימים ישנם כמה סוגי וסתות:

1. וסת הפלגה - כגון שרואה כל כ' יום.
 2. וסת החודש - כשרואה באותו יום בחודש באופן קבוע (כגון א' ניסן, א' אייר, א' סיון).
 3. וסת השבוע - רואה תמיד באותו יום בשבוע (כגון תמיד ביום א' בהפרשי ג' שבועות).
 4. וסת הדילוג - מתחלק לכמה חלקים:
דילוג בימי החודש - כגון ט"ו ניסן, ט"ז אייר, י"ז סיון, י"ח תמוז, וכו'.
דילוג למפרע - כגון י"ז ניסן, ט"ז אייר, ט"ו סיון, י"ד תמוז, וכו'.
דילוג חלילה - כגון ט"ו, ט"ז, י"ז - ג' פעמים.
- הפלגה בדילוג - כגון רואה בחודש א' אחרי 20 יום, חודש ב' אחרי 21, חודש ג' אחרי 22.
דילוג למפרע - כשמספר הימים מהפלגה להפלגה מתמעט: 20, 19, 18, וכו'.
דילוג חלילה - כגון רואה בהפלגה של 20, 21, 22 - ג' פעמים.
5. וסת הסירוג - כגון רואה בראש חודש כל חודשיים.
 6. וסת מורכב - מאחד הנ"ל + וסת הגוף.

ב. וסת הגוף:

1. וסת המקרים - כגון שרואה אחר שמפקת או מתעטשת.
2. וסת אכילת דברים חריפים.

וסת נוסף: וסת השעות - וסת שרגילה לראותו מחמת הזמן, בזמן קבוע ביום (כגון מיד אחר הטבילה, וכו').

א. ההבדלים בין וסת קבוע לאינו קבוע

א. עקירה: וסת קבוע נעקר רק בג' פעמים, ושאינו קבוע נעקר בפעם אחת (נדה סד, א: "א"ר פפא: לא אמרו, אלא דקבעתיה תלתא זימני - דצריכי תלתא זימני למעקריה, אבל תרי זימני - בחדא זימנא מיעקרי", וכן במשנה (סג, ב) "...ואינה מטהרת מן הוסת - עד שתעקר ממנה ג' פעמים"). וכ"פ השו"ע (סעי' ב).

ב. הגיע שעה ולא בדקה: כתב הרשב"א:

קבוע - אע"פ שעברה עונתו ולא הרגישה - אסורה לשמש עד שתבדוק ותמצא טהורה.
אינו קבוע - אם עבר הזמן ולא בדקה ולא ראתה, ה"ה מותרת (מלבד עונה בינונית שדינה כוסת קבוע).

וכ"פ השו"ע (סעי' ד, ובסי' קפד, ט - כדעת הרמב"ם).

ג. לא ראתה: כתב הראב"ד (עמ' לד):

שוסת שאינו קבוע - אם עבר ולא ראתה - נעקר לגמרי בפעם אחת, גם אם לא שינתה לוסת אחר.

אבל וסת קבוע - אם עברו עליה ג' עונות שהיתה צריכה לראות בהן ולא ראתה, הרי הוסת במצב ביניים: מצד אחד - אינה צריכה לחשוש לוסת זה, כיון שהיא כנעקר ממנה. מצד שני - אם חזרה וראתה בו ביום, אפילו אחר כמה הפסקות, חוזר הוסת לקביעותו הראשונה, וצריך ג' פעמים לעוקרו. וכ"פ השו"ע (סעי' טו).

ד. עונה בינונית: וסת קבוע - אינה חוששת, וסת שאינו קבוע - חוששת (הש"ך חולק).

ה. בדיקות לפני ואחרי תשמיש.

ב. אופן קביעת הוסת

משנה (נדה סג, ב): "... שאין אשה קובעת לה וסת, עד שתקבענה ג' פעמים".
וכתבו **הרשב"א והראב"ד**, שוסת הפלגה נקבע ב-ד' ראיות, שכן הראיה הראשונה לא בהפלגה ראתה אותה. אולם, שאר הוסתות נקבעות ב-ג' ראיות (חוץ מוסת הדילוג שיבואר לקמן).
וכ"פ בשו"ע (סעי' ב).

הערה: כל הנ"ל מדבר על קביעת וסת. אבל לחשוש - חוששת כבר אחר ראייה אחת (כך יוצא מהמשנה נדה סג, ב: "היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושינתה להיות רואה ליום כ' - זה וזה אסורין. שינתה פעמים ליום כ' - זה וזה אסורין". וכן מהגמרא סד, א: "א"ר פפא: לא אמרן - אלא למקבעה, אבל למיחש לה - בחדא זימנא חישיא"). חוץ מוסת הדילוג - שעד שלא קבעתו אינה חוששת לו (ועיין לקמן). הטעם בזה, משום שוסת הדילוג לא שכיח, ולכן כל זמן שלא קבעתו, אמרינן דמקרה בעלמא הוא. אך בענין עקירת הוסת, כבר ראינו לעיל שצריך ג' פעמים. וכ"פ השו"ע.

ג. וסת השעות (סעיף ג)

ברייתא (נדה סג, ב): "תנא: כיצד א"ר יוסי ימים ושעות וסתות? היתה למודה להיות רואה מיום עשרים ליום עשרים, ומשש שעות לשש שעות, הגיע יום עשרים ולא ראתה - אסורה לשמש כל שש שעות ראשונות - דברי רבי יהודה, ורבי יוסי מתיר עד שש שעות, וחוששת בשש שעות".

כתב **הראב"ד** - דוקא במקרה כעין הברייתא, שקבעה גם יום וגם שעה - אסורה לשמש כל היום. אך כשקובעת וסת לשעה בלבד, הרי הוסת נקבעת לשעה ולא ליום, אפילו אליבא דר' יהודה. ומוכרח דבריו מהגמרא (סו, א): "ההיא דאתאי לקמיה דרבי יוחנן, דכל אימת דהות סלקא מטבילת מצוה הות קחזיא דמא. א"ל... לכי והבעלי לו ע"ג הנהר" - שבגמרא זו לא מדובר על יום קבוע דוקא, אלא שביום הטבילה היתה לה שעה קבועה שבה היתה רואה, והתיר לה ר' יוחנן לשמש שלא בשעת וסתה (לפני שתכנס לעיר). לכן, אם קבעה לה וסת לשעות ולא קבעה וסת לימים - אינה חוששת אלא לשעתה בלבד. וכתב עוד, שהוסת הזה נעקר בשעה אחת ואפילו בלא בדיקה!

ואמנם, **הרז"ה** (השגות, אות ז) דוחה את ראיית **הראב"ד** מ"ההיא דאתאי לקמיה דרבי יוחנן. לפי הנ"ל תצטרך לחשוש כל יום באותה שעה, ודבר זה לא מצינו בתלמוד! ב. בסיפור הנ"ל אין זה וסת השעות אלא וסת התלוי במעשה (בכניסתה לעיר).

השו"ע פסק כראב"ד (ועיין בנדה"ש (סקלי"א) מחלוקת החו"ד וההפלאה כיצד להבין את דברי השו"ע. **ההפלאה** - וסת שאינו קבוע ליום אבל לשעה, כגון: ראתה א' ו-כ' - חוששת לא' בשעה. עברה השעה - נעקר אותו היום, אבל ב-י' לחודש הבא חוששת שוב לאותה שעה.
חו"ד - כל אותו יום נאסר, והכוונה במרן שקבעה וסת ל- 352 שעות, וכו').

ד. קביעת וסת החודש (סעיף ו)

גמרא (נדה לט, ב): "אמר ר' יוחנן: כגון דחזאי ריש ירחא וריש ירחא...".

כתבו **התוספות**, **רא"ש** ו**רשב"א בשם הראב"ד** - שהוסת נקבע לפי היום בחודש, בין מלא ובין חסר (**הראב"ד** מביא ראייה מהגמרא (סד, א) שנחלקו רב ושמואל אם ראתה ב-טז, יז, יח - האם קבעה לה וסת לדילוג. וחייבים לומר שמדובר בדילוג בחודש ולא בדילוג בהפלגה, שכן חלק מהחודשים מלאים וחלקם חסרים, ולא יתכן שיש פה וסת להפלגה כי אין הפלגה קבועה. אלא זהו וסת החודש, ומוכח מכאן שזה בין אם החודש מלא ובין אם הוא חסר). וכ"פ השו"ע.

וכתב **הרא"ה** (מובא בש"ך סק"ג) שהיום נקבע **ע"פ המולד** (לשעה שנראה ראוי לקבוע החודש ע"פ הראיה).

אולם, **הרשב"א** כתב דאזלינן בתר קידוש החודש ע"י ב"ד, וכך גם טבע האשה תלוי בקידוש ב"ד. שכל מה שב"ד של מטה עושים, ב"ד של מעלה מסכימים עמהם, אפילו לערוך הטבע ע"פ דבריהם. וכ"פ הש"ך (שם).

אשה שרואה בר"ח, ובין ר"ח רואה גם בימים אחרים - קבעה לה וסת לר"ח, הואיל ומ"מ ראתה ג' פעמים רצופים בר"ח (נדה"ש סקנ"א).

אשה שראתה בר"ח ניסן ור"ח אייר ור"ח תמוז (ר"ח סיון לא ראתה) - לא קבעה לה וסת. וכ"פ השו"ע (סעי' ט).

ה. קביעת וסת ליום בשבוע (סעיף ו)

גמרא (נדה יא, א): "א"ר הונא: קפצה וראתה, קפצה וראתה, קפצה וראתה - קבעה לה וסת לימים ולא לקפיצות. היכי דמי? א"ר אשי: דקפיץ בחד בשבת וחזאי, וקפיץ בחד בשבת וחזאי, (ובשבת קפצה ולא חזאי), ולחד בשבת (אחרינא) חזאי בלא קפיצה - דהתם איגלאי מילתא דיומא הוא דקא גרים".

וכתב הטור ע"פ הרשב"א בשם רבותינו הצרפתים, שאם ראתה ג' פעמים באחד בשבת או ב-ה' בשבת - קבעה לה וסת ב-א' בשבת או ב-ה' בשבת. וכ"פ השו"ע.

וכתב הש"ך (סקי"ד), שהכוונה היא שמהראיה הראשונה לשניה הזמן שווה כמו מהראיה השניה לשלישית (כגון, כל שלשה שבועות ביום ראשון, וכדו').

בפת"ש (סקי"ד) הקשה - הרי בכה"ג קבעה לה וסת להפלה! ומאי איצטריך לאשמועינן? וענה: "וי"ל דאי משום וסת הפלגה, היה צריך ד' ראיות, משא"כ אם נקבע לימי השבוע - א"צ אלא ג' ראיות". וכתב עוד בשם החו"ד - שאם חזה וסת זה גם בפעם הרביעית, הרי נקבע וסת להפלה, ותולים בהפלה ולא בימי השבוע, משום שוסת ההפלה מצוי יותר (ואף הגיוני יותר). [הנפק"מ אם הוסת נקרא הפלגה או ימים:

א. אם עבר יום וסתה ולא ראתה בו - בוסת הפלגה - חוששת לוסתה רק כשתחזור ותראה, שכן בלי ראיה נוספת אין כאן הפלגה. בוסת השבוע - חוששת ליום הראוי לוסתה.

ב. אם לא ראתה ביום הקבוע לראייתה אלא ביום אחר - בוסת הפלגה - חוששת להפלה מהראיה החדשה. בוסת השבוע - ממשיכה לחשוש ליום הקבוע.]

ו. וסת הדילוג (סעיף ז)

גמרא (נדה סד, א): "איתמר: ראתה יום ט"ו לחדש זה, ויום ט"ז לחדש זה, ויום י"ז לחדש זה. רב אמר: קבעה לה וסת לדילוג. ושמואל אמר: עד שתשלש בדילוג".

והסיקו בגמרא: דכו"ע כרשב"ג דסבר שאין חזקה פחות מג'. "והכא בהא קמיפלגי: רב סבר - חמשה עשר ממנינא, ושמואל סבר - כיון דלאו בדילוג חזיתיה לאו ממנינא הוא".

ומוכח בגמרא שמודה שמואל במקרה שהיה לה וסת קבוע, ולאחר מכן דילגה - שראיה ראשונה מן המנין. וכן מודה רב "דלמודה שאני". כלומר, שאם היה לה וסת קבוע, ובסוף ראתה עוד שתי ראיות בדילוג (כגון: טו, טו, טז, יז) - מודה רב שהראיה האחרונה של הוסת הקבוע אינה מצטרפת לשנים שבדילוג.

הרמב"ן, רמב"ם וטור בשם הרא"ש - פסקו כשמואל (הברייתא דייקא כוותיה) - שצריך ארבע ראיות כדי לקבוע.

ראב"ד ור"ח - פסקו כרב (משום שהלכה כרב באיסורי) - דסגי בשלש ראיות כדי לקבוע.

הרשב"א: כתב הב"י - נראה שדעתו לפסוק כשמואל, אך בסוף דבריו כתב: "ומיהו יש לחוש ולהחמיר כדברי ר"ח והראב"ד". והסביר הב"ח - שהרשב"א התכוון להחמיר כחומרות רב וכחומרות שמואל. ופסק הב"ח כמותו (וסת קבוע - להקל, שאינו קבוע - להחמיר).

השו"ע (סעי' ז) הביא את דעת שמואל כסתם, ודעת רב כ"א, אך סיים: "ויש לחוש לדבריהם ולהחמיר". הש"ך (סקי"ט) והט"ז (סקי"ט) כתבו שכוונת השו"ע היא כב"ח - להחמיר כשתי הדיעות.

הש"ך (סקי"ח) והט"ז (סקי"ח) הביאו פירוש הדרישה להא דאמרינן שמודה שמואל בוסת קבוע: אפילו היה הוסת בדילוג מופלג (כגון: יב, יב, יב, טו, טז, יז) - קבעה לה וסת (ולשמואל בעי גם יח). והטעם, כיון שהיה בין ה-יב ל-טו דילוג כלשהו - משמע שיש פה מגמה לדלג, וניתן לקבוע בהא וסת לדילוג.

אך הש"ך והט"ז חולקים ואומרים דשמואל אינו מודה אלא כשהדילוג המשיך מוסת קבוע (כגון: יד, יד, טו, טז, יז), דלא תימא חשבינן ראיה ראשונה עם הראיות שעברו עליה.

¹ דרישה - רב מדבר בכגון: כ,כ,כ, ל"א, ל"ב - ובמקרה כזה לא קבעה וסת. אבל אם ראתה ט"ו, ט"ו, ט"ו, ט"ז, י"ז, - קבעה לה וסת לדילוג.

פירוש 'להחמיר כשתי השיטות' - כתב הש"ך (סקי"ט), כגון לאחר שנקבע וסת הדילוג החדש בשלש ראיות (לרב), עדיין חיישינן לוסת ההפלגה (שכן לשמואל עדיין לא נקבע וסת).

שצריך שהדילוג יהיה קבוע ומסודר כל חודש

מפורש בברייתא (סד, א), וכן פסק השו"ע (סעי' ז): "ראתה ט"ו ניסן וט"ז אייר וי"ח סיון לא קבעה וסת, כיון שסרגה בחודש השלישי ולא ראתה עד י"ח בו" (כלומר, כדי לקבוע וסת היתה צריכה לראות י"ז סיון, והיכא שראתה י"ח סיון אפילו לרב לא קבעה לה וסת - ש"ך סקכ"ג).

ז. הפלגה בדילוג (סעיף ה)

השו"ע (סעי' ה) פסק: "פעמים שתהא ההפלגה שקובעת בהם הוסת בדילוג. כגון שראה היום, וראתה שנית לסוף ל', ושלישית לל"א, ורביעית לל"ב - קבעה לה וסת לדילוג של הפלגות".

וכתבו **הש"ך והט"ז** שדברי המחבר הם אליבא דרב, ולשמואל יש צורך בראיה חמישית. וסיים **הש"ך** (סק"ח): "ולפי מה שכתבתי לקמן סקי"ט, דלענין הדין יש להחמיר כשני הסברות - ה"ה הכא".

הלחוש"ש (נדה"ש הערה ל"ד) כתב שכאן לכולי עלמא סגי בד' ראיות. **והחזו"א** (שם) כתב להיפך שכאן לכולי עלמא צריך ה' ראיות.

הפלגה בדילוג למפרע

ש"ך (סק"ט): "וה"ה דילגה למפרע... בכל ענין שהיא משוה דילוגה, קבעה וסת". ומקורו **בראב"ד**. **ובפת"ש** (סק"ג) מובא בשם **הכרתי ופלתי** שאין דילוג למפרע משתי סיבות: א. במשך כמה ראיות יתקרבו הוסתות עד שתהא רואה בכל יום. ב. זה נגד הטבע.

הערוה"ש (סקי"ט) תירץ את סיבה אחת שהתמעטות הוסת תהיה עד י"ח יום (שבעה ימי נדה ואחד עשר ימי זיבה) ולא תמשך עד שהראיות יהיו בכל יום.

שיעור הדילוג:

לדעת **הרשב"א** (מובא בש"ך סקי"א), אין חילוק בין אם הדילוג יום אחד (י"ח, י"ט, כ') או יותר מזה (י"ח, כ', כ"ב, כ"ד). אולם, **הרא"ה** חולק וסובר, דדוקא אם החילוק יום אחד קבעה לה וסת, ויותר מזה לא קבעה.

פסק **השו"ע** (סעי' ה): "בין שהרחיקה דילוגה הרבה, בין שלא הרחיקה אלא יום אחד - קבעה וסת לדילוג השוה, שבכל ענין שתהא משוה ראיתה, קבעה לה וסת".

חששות לוסת הדילוג:

גמרא (נדה סד, א): "היתה למודה להיות רואה יום ט"ו ושנתה ליום ט"ז זה וזה אסורין. שנתה ליום י"ז, הותר ט"ז ונאסר ט"ו וי"ז". וכתב **הרשב"א**, ומדלא קתני בשינתה ליום י"ז דנאסר יום י"ח (היינו חשש לדילוג), ש"מ שאין חוששים לוסתות של דילוג כלל עד שתקבענו לגמרי, וכן הסכימו **הראב"ד**, **הרמב"ן**, **תוס'**, **רבותינו הצרפתים**, וכו'.

ואמנם, כתב **המ"מ** שלא משמע כן מדברי **הרמב"ם**.

ב"י - מאחר שגדולי המפרשים הסכימו בדבר זה, **והרמב"ם** לא חלק עליהם בהדיא (ולהיפך - אפשר לומר שהרמב"ם מסכים לדעתם) יש לפסוק **כרשב"א**. וכ"פ **בשו"ע** (סעי' יא), וכ"פ **הרמ"א** (סעי' ג).

ח. וסת הדילוג חלילה (סעיף ח)

הר"ח הסביר את מחלוקת רב ושמואל בדילוג חלילה (ההסבר הפשוט של מחלוקתם הוא שמדובר בדילוג רגיל). הרשב"א, רא"ש ותוס' דחו את פירושו.

אך כתב הרשב"א שאע"פ שהוא דוחה את פירושו בגמרא, מ"מ למעשה ודאי אם חזרה ודילגה באותם דילוגים פעם שניה ושלישית, שיש וסת הדילוג חלילה. השו"ע (סעיף ח) הביא את המקרה של וסת הדילוג חלילה (ט"ו, ט"ז, י"ז 3X פעמים). וכתב בפרישה (אות יד), שלפי שמואל לא קבעה לה וסת לדילוג חלילה עד שתראה בפעם הראשונה ארבע ראיות (דהיינו ט"ו, ט"ז, י"ז, י"ח, ואח"כ ט"ז, י"ז, י"ח 2X).

השו"ך חלק עליו, דבין לרב ובין לשמואל אם ראתה ט"ו, ט"ז, י"ז 3X פעמים קבעה לה וסת לדילוג חלילה. וטעמיו: א. כך משמע מסתימת הטור והרשב"א. ב. כיון דהוה כמו וסת החודש ג' פעמים.

ט. וסת הסירוג (סעיפים ט, יב)

כגון ראתה ב-א' ניסן, א' סיון, א' אב (שו"ע סעי' ט).

וכתב הראב"ד: "... ונ"ל כי וסת הסירוג כוסת הסדור הוא, וקיימתא ממניינא היא לד"ה... אלא שלענין חשש וסתה בתחילה, הוא שוה לדילוג, שאינה חוששת אלא מר"ח לר"ח הסמוך לו".

וכ"פ השו"ע (סעי' יב): "וסת הסירוג, ראיה ראשונה מן המנין, לדברי הכל, ואע"פ שהרחיקה ראיותיה. אלא שלענין חשש וסתה בתחלה הוא שוה לדילוג, שאינה חוששת אלא מר"ח לר"ח הסמוך לו. כגון, שראתה בר"ח ניסן, חוששת לר"ח אייר, ואם לא ראתה עד ר"ח סיון, חוששת לר"ח תמוז, הסמוך לו, ואם לא ראתה בר"ח תמוז, אינה חוששת לר"ח אב, אע"פ שהם הפלגת ב' חדשים כעין ההפלגה הראשונה, מפני שהפסקת החדש השני ביטלה ראיית החודש הראשון, וראיית החודש השלישי היא התחלת וסת, וחוששת לר"ח הסמוך, ולא יותר".

והסביר הש"ך (סקכ"ז) שאין חוששים לוסת ההפלגה, מפני שרוב הנשים וסתם הוא כל לי יום. וזהו שכתב מרן שבהפסקת החודש השני בטלה ראיית החודש הראשון.

אך החו"ד (סק"ט, ומובא בפת"ש סק"ח) כתב שיש לחוש אף לוסת ההפלגה.

כתב הש"ך (סקכ"ו) שאם ראתה בר"ח אדר, ר"ח ניסן, ר"ח סיון, ר"ח אב - קבעה לה וסת (ויש אומרים שאף ר"ח אדר מן המנין). אבל אם ראתה גם בר"ח שבט (היינו: ר"ח שבט, ר"ח אדר, ר"ח ניסן, ר"ח סיון, ר"ח אב) לא קבעה לה וסת כי ראית ר"ח לא נחשבת לסירוגין (ושאני מהא דאמרינן שמודה שמואל שאם היה לה וסת קבוע ואח"כ ראתה בדילוגין, שראיה ראשונה מן המנין - דהתם שם דילוג עליה, משא"כ הכא כיון שראתה גם בהמשך הראשי חודשים, אין שם סירוג עליה).

עקירת וסת הסירוג - כתב החו"ד (מובא בפת"ש סק"ז) דה"ה ההיפך, אם ראתה ניסן, סיון, אב (ואז קבעה וסת הסירוג, או אפילו ראתה ארבע פעמים), ואח"כ ראתה אלול, תשרי (ובכך החלה לראות על הסדר: אב, אלול, תשרי) נעקר וסת הסירוג ונקבע וסת הסידור. וכתב עוד שוסת הסירוג נעקר במקרה נוסף, כשלא תראה כלל דם במשך ששה חודשים (גי ראיות).

י. עונה בינונית

משנה (נדה טו, א): "כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן. הבאים מן הדרך נשיהם להם בחזקת טהרה".

גמרא: "אמר ריש לקיש משום רבי יהודה נשיאה: והוא שבא ומצאה בתוך ימי עונתה" (בוסת קבוע מתיחס לזמן וסתה, ובוסת שאינו קבוע לעונה בינונית).

פירש"י: "בתוך ימי עונתה - לי יום לראיה. אבל לאחר לי יום בעיא בדיקה, הואיל וסתם נשים חזיין לסוף העונה".

א. מי צריכה לחוש לעונה בינונית?

רשב"א, ר"ן, ראב"ד: מהגמרא משמע, שרק אשה שאין לה וסת קבוע חוששת לעונה בינונית. אך אם יש לה וסת אינה חוששת. וכ"מ מהרמב"ם (פ"ד, ה"ט): "כל הנשים שיש להן וסת... הי"ז מותר לבוא עליה שלא בעונת וסתה, ואינו חושש שמא נדה היא". וכתב הר"ן: ומשמע מדבריו דלא ס"ל דין עונה בינונית באשה שיש לה וסת קבוע, דאשה שיש לה וסת חוששת רק לשעת הוסת, ולא לוסת אחר.

סימן קפט, עמוד 6

הרמב"ן כתב שאפילו יש לה וסת קבוע אך הוא קודם ל' יום אם עבר הוסת ולא ראתה - צריכה לחוש לעונה בינונית. אך אם וסתה הוא לאחר ל' יום, רק אז הוחזקה שאינה רואה ביום ל' (והטעם שחוששת אם וסתה קודם ל' הוא, דאמרינן "וכי לעולם לא תראה"?).
ר"ן מדברי רש"י: גם אשה שיש לה וסת קבוע חוששת לעונה בינונית (ודחה זאת הר"ן: "ולא נהירא, דכל שיש לה וסת דמיה מסולקים עד שעת וסתה").
השו"ע (סעי' א) כתב דין עונה בינונית רק באשה שאין לה וסת.

ב. לכמה זמן צריכה לחושש בעונה בינונית?

שו"ע (סעי' א): "חוששת ליום ל' לראייתה".
כרתי ופלטי, גר"ז: חוששת בין ללילה ובין ליום של יום ל' (משקיעת החמה בליל ל' ועד השקיעה במוצאי ל'). ואין חילוק אם ראייתה האחרונה היתה ביום או בלילה.
סד"ט: אם ראייתה האחרונה היתה ביום - חוששת ליום ל', ואם בלילה - לליל ל' (כדקיי"ל בשאר וסתות שחוששת רק לאותה עונה).
בדה"ש (סק"ז): כתב: "ונראה להחמיר כדיעה ראשונה (כרתי ופלטי, גר"ז) לחוש לכל ה'מעת לעת' של יום ל'".

מאיזו ראייה חוששת לעונה בינונית?

ט"ז (סק"ז): לעולם חוששים לעונה בינונית, אפילו אם היה באמצע עוד ראייה [כגון ראתה בא' ניסן וב-כ' ניסן - חוששת לא' אייר גם מדין עונה בינונית (שהרי זהו גם חשש של וסת החודש)].
ב"ח, רעק"א, פת"ש (סק"ט), **ושאר אחרונים** חוששים לעונה בינונית רק מהראיה האחרונה. **והר"ן** כתב הטעם בזה - כיון שכל הטעם של עונה בינונית הוא משום שא"א שיעברו ל' יום בלא שתראה, א"כ מחשבים זאת מהפעם האחרונה שראתה.

ג. בדיקה ופרישה בעונה בינונית (בדה"ש, דיונים אות ג)

רשב"א, טור: דין עונה בינונית הוא כוסת קבוע לכל דבר (לאשה שאין לה וסת קבוע). לכן, ביום זה חייבת לפרוש מבעלה, אפילו אם בדקה עצמה.
רי"ף, רמב"ם, רא"ה: לא הזכירו כלל דין עונה בינונית.
רש"י ורמב"ן: עונה בינונית הוזכרה רק לענין בדיקה, שאסורה לשמש בלא בדיקה. אך אם בדקה ומצאה טהורה - מותרת לשמש.
מהשו"ע (סעי' א) משמע שפסק **כרשב"א**. וכ"פ **הגר"ז ובדה"ש**.

ד. האם עונה בינונית היא הפלגת ל' יום או ל"א יום?

גמרא (נדה ט, ב): "כמה עונה? אמר ר"ל משום ר' יהודה נשיאה: עונה בינונית - ל' יום".
ונחלקו הפוסקים - האם עונה בינונית היא היום ה-ל', או שלאחר היום ה-ל' חלה העונה בינונית (דהיינו ביום ה-ל"א)?
הט"ז (סק"ז), **הב"ח, דרישה, הב"י**: היום ה-ל' מהראיה הקודמת הוא עונה בינונית (כך נראה בדעת **הרמב"ן** (ה'ל' נדה פ"ה, ד-ה): "... והוא שבא ומצא אותה בתוך ימי עונתה. כמה היא עונה? ל' יום מתחילת ראייה להתחלת ראייה אחרת").
רש"י (טו, א ד"ה בתוך): "... והוא שמצאה בתוך ימי עונתה ל' יום לראיה. אבל לאחר ל' יום בעיא בדיקה". וכתב **הש"ך** (סק"ט), שמשמע מרש"י שגם ביום ה-ל' מותרת, ורק ביום ל"א אסורה. וכן פירש **הש"ך** שזו כוונת **הרמב"ן** - ל' יום מתחילת ראייה לתחילת ראייה - בלא יום שראתה בו. ועם יום שראתה בו, הוי ל"א יום (והקשה **החכ"צ**, דלפי דבריו, שגם לא יחשיב את תחילת הראיה השניה ותהיה הפלגת ל"ב יום!).
החוו"ד נקט להלכה **כש"ך**, וכ"פ **הלחוי"ש**.
ובבדה"ש (סק"ח) פסק שראוי להחמיר ולנהוג חומרא דעונה בינונית בשני הימים. וסיים, אמנם בשעת הדחק, כיון שדעת רוב הפוסקים שעונה בינונית היא ביום ל', ושכן סתם **החכמת אדם**, נראה שיש להקל ולנהוג רק ביום ל'. וכ"פ **בטהרות בת ישראל**, שיש לחוש לשניהם. **ובדרכי טהרה** כתב שאין מחמירים כשניהם.

ה. שיטת הש"ך בדין עונה בינונית

מוכיח הש"ך שעונה בינונית היא יום החודש. דהיינו, שאותו יום של החודש שראתה בו צריכה לחוש לחודש הבא, בין שהחודש מלא או חסר (כמו וסת החודש. לדוגמא: ראתה ביום כ' חוששת מדין עונה בינונית ליום כ' הבא, בין שהחודש מלא, שאז יש ביניהם ל"א יום, ובין שהחודש חסר, שאז יש ביניהם ל' יום בלבד). ומוכיח כן מהראשונים שלא הזכירו בדין אשה שאין לה וסת קבוע, שצריכה לחוש גם לוסת החודש וגם לעונה בינונית.

אולם, ה"ט"ז חולק עליו וסובר שדין עונה בינונית הוא ל' יום בהפלגה (בלא קשר לימי החודש). לפי"ז יוצא: בחודש חסר אכן וסת החודש ועונה בינונית נופלים באותו יום. אבל בחודש מלא צריכה לחוש גם ליום הקודם מדין עונה בינונית. וכ"כ החכ"צ (סי' קי"ד), והאריך להשיג על הש"ך, וכ"פ הכרתי ופלתו. וכ"פ החו"ד, שעונה בינונית אינה זהה לוסת החודש (אולם, הוא פסק שעונה בינונית היא ל"א יום כדעת הש"ך. א"כ, לשיטתו יוצא הפוך: בחודש מלא הם נופלים באותו היום, ובחודש חסר היא צריכה לחשוש גם ליום שאחרי, משום עונה בינונית).

ובפת"ש (סק"י) כתב דע"כ צ"ל דאף לש"ך יש לפעמים חילוק בין וסת החודש לעונה בינונית:

- א. בוסת החודש - כל זמן שלא נקבע, אם עבר זמנו ולא בדקה, מותרת בלא בדיקה (סעי' ז). ואילו עונה בינונית - דינו כוסת קבוע, ואם עבר זמנו ולא בדקה, אינה מותרת לשמש עד שתבדוק.
- ב. יש מציאות של וסת החודש בלא עונה בינונית. כגון: אם ראתה בינתיים, דלעונה בינונית חוששים תמיד רק מהראיה האחרונה, ווסת החודש חוששים לו אף אם ראתה בינתיים פעם אחת. ועיין לקמן.

ו. עקירת עונה בינונית

- א. שיטת הלבוש (מובא בש"ך סק"ל) שדין עונה בינונית הוא ממש כוסת קבוע, ואינו נעקר אלא בגי' פעמים (דהיינו 90 יום). אך הש"ך דחה אותו.
 - ב. תוהשל"מ (בדעת הש"ך, סק"ד, ה): דין עונה בינונית קל מוסת קבוע והיא נעקרת בפעם אחת שלא תראה בו (דהיינו 30 יום). וזה מה שהשיג הש"ך על הלבוש.
 - ג. חו"ד (בדעת הש"ך, ביאורים, סוס"ק יב): דין עונה בינונית חמור מוסת קבוע, ותמיד חוששת לעונה בינונית עד שתקבע וסת. וזהו מה שהשיג הש"ך על הלבוש.
- נראה שכל המחלוקת הני"ל היא רק במקרה שהוסת שאינו קבוע הוא מעל ל' יום, דאל"כ שיטת החו"ד קשה.
- נחלקו החו"ד ותוהשל"מ בדעת הש"ך: תנה"ש - נעקרה בפעם אחת. חו"ד - נעקר ע"י קביעת וסת אחר.

יא. צריך שתקבע וסת באותה עונה (סעיף יג)

כתב הראב"ד: "הוסתות שהם תלוי בימים, שאמרנו שהיא חוששת להם בכל אותה עונה, כך הוא דינה: שאם היתה למודה כל ימיה לראות ביום, אינה חוששת אלא ביום. ואם היתה למודה בלילה, אינה חוששת אלא בלילה".

וכ"פ הטור והשו"ע: "אין האשה קובעת לה וסת... אא"כ יהיו כולם בעונה אחת, ביום או בלילה...".

האם דין זה הוא אף בוסת ההפלגה?

הגאון רד"ט (הובא בנוב"י) והגר"ז: בוסת ההפלגה הכל תלוי במספר העונות שבין ראייה אחת לשניה, ואין זה משנה אם ראייה אחת ביום והשניה בלילה.

הנוב"י (מובא בפת"ש סק"ט): גם בוסת ההפלגה צריכה לקבוע באותה עונה (לנוב"י קשה יותר לקבוע וסת).

בדה"ש (סקצ"ב): יש לנהוג כדעת הנוב"י (וכן צידד החזו"א).

אשה שאין לה וסת קבוע - לאיזה חששות חוששת? (רמ"א סעיף יג)

כתב הרמב"ן: "וסת החודש, חוששת לו בתחילתו בפעם א'. אבל וסת ההפלגה, א"א לחוש לו עד שתראה ראייה שניה, שהרי אינה יודעת לאיזה יום היא מפלגת... ולעולם חוששת חששות הללו... עד שתקבע לה אחד מהם ג' פעמים כדינו".

וכ"פ הרמ"א (סעי' יג): "האשה שראתה, חוששת לוֹסֵת החודש ולהפלגה עד שתקבע וסת החודש בגי פעמים, או וסת ההפלגה בד' פעמים, או שתעקר אחת מהן. כיצד? ראתה ב-א' בניסן ו-כ' בו, חוששת לאחד באייר מפני ר"ח ניסן..."

וכתב הט"ז (סקי"ז) דפשוט שגם חוששת לעונה בינונית שהוא יום שלושים מן הראיה [ולעיל הבאנו את דעת הש"ך שחולק וסובר שוסת החודש ועונה בינונית הן אותו הדבר, ואת שיטת החו"ד - שעונה בינונית היא לא וסת החודש (נט"ז), אך היא ל"א יום (כש"ך), ויוצא לפי זה שחוששים לגי עונות (לעומת הש"ך שחוששים לשתי עונות בלבד)].

יב. ראיה בתוך ראיה (האם הפלגה קטנה סותרת הפלגה גדולה?) - רמ"א סעיף יג

המקרה (ברמב"ן): ראתה ב-א' ניסן וב-כ' ניסן חוששת ל-א' אייר (וסת החודש), ואם לא ראתה, ל-ט' אייר (הפלגה), ול-כ' אייר (חודש).

אם ראתה ב-א' אייר, האם צריכה לחוש ל-ט' בו? (כלומר האם הפלגה קצרה - 12 ימים עד א' אייר, סותרת הפלגה ארוכה של 20 יום?).

ב"י (וכ"ד ב"ח, פרישה, ש"ך, סד"ט ועוד): היא אינה חוששת ל-ט' אייר. והטעם:

א. ב"י: דמכיון שראתה כבר פעמיים בר"ח, אמרינן דראיית ר"ח עיקר, ובה הולך הוסת להקבע, ולא חיישינן לראיה שניה שראתה באותו חודש, דאמרינן מקרה הוא, ודמים יתרים הוא דאתוספו בה (וכן אינה חוששת ל-כ').

ב. ש"ך (סקל"א): מכיון שהקדימה ראייתה ל-י"ב יום (מ-כ' ניסן ל-א' אייר), הפלגה זו חשיבה כעקירה להפלגה הארוכה (כ' יום), ואינה חוששת אלא להפגת י"ב יום מראיה אחרונה (מ-א' אייר, דהיינו חוששת ליום י"ב), ול-כ' אייר משום וסת החודש.

ג. בית מאיר, פרישה, סד"ט, גר"ז, לחו"ש: אמנם הפלגה קצרה אינה עוקרת הפלגה ארוכה (חולקים על הש"ך), מ"מ אינה חוששת ל-ט' באייר, שכן חישוב ההפלגה הוא תמיד מהראיה האחרונה (מר"ח), וא"כ יש לה לחוש ל-כ' אייר [וכתב הפרישה (אות כח), דאם בכ"ז ראתה ב-ט' אייר ובכ"ח בו, קבעה לה וסת ל-כ' יום, אע"פ שראתה בינתיים ב-א' אייר (דהיינו: א, כ, [א, ט, כח), אלא שלכתחילה לא חוששים לזה כדלעיל (לש"ך בכה"ג היא לא קובעת)].

לעומת זאת, כתבו הש"ך (סקל"א) והפרישה (אות כח), שבוסת החודש תמיד חוששים, אפילו אם ראתה באמצע. זאת משום ששם היום הוא הגורם לראיה, וכל עוד לא הגיע היום, נחשוש לו שמא ראיה זו היא העיקר.

רמ"א, ט"ז, תוה"ש, לבוש: גם כשראתה בראש חודש אייר, חוששת ל-ט' בו ול-כ' בו, כיון שזהו וסת בתוך וסת, ועדיין לא נעקר אחד מהם (היות שהפלגה קצרה אינה עוקרת הפלגה ארוכה).

בדה"ש (סקק"ו) הכריע: "ונראה שיש להקל בזה שלא לחוש ל-ט' באייר, והמחמיר תע"ב".

עוד כתב (סקק"ז), שאם אכן לא ראתה ב-ט' באייר, חוששת ל-י"ב באייר, שמא קבעה לה וסת ל-י"ב יום.

והפת"ש (סקק"א) הביא את החו"ד שכתב שאם ראתה ב - א' ניסן, כ' ניסן, ט' אייר, כ' אייר, כ"ט אייר, דהיינו כשהפלגה הקצרה היתה בסוף, לכו"ע קבעה לה וסת (והפת"ש כתב שמשמע מהש"ך סק"מ, שגם בזה הוא חולק). ואם ראתה ב - א' ניסן, י', כ', ט' אייר, כ"ט - דהיינו כשהפלגה הקצרה היתה בהתחלה, לכו"ע לא קבעה לה וסת. ולא נחלקו הש"ך והט"ז אלא כשהפלגה הקצרה היתה באמצע: דלש"ך לא קבעה, ולט"ז קבעה (ולעיל הבאנו בשם הפרישה שקבעה).

שתי וסתות שלא נקבעו - האם כאשר נקבעת אחת מהן ממשיכים לחוש גם לשניה?

טור בשם הרמב"ן: "ולעולם חוששת חששות הללו לוֹסֵת החודש ולהפלגה, עד שתקבע לה אחד מהם ג' פעמים".

והוסיף הרמ"א: "דאז אינה חוששת לשני שלא נקבע".

וכתב החו"ד (מובא בפת"ש סק"ב) דדוקא בוסת החודש וההפלגה, כשנקבע האחד השני מתבטל מעצמו ואינה חוששת לו עוד, כיון שא"א שיתקיימו שניהם יחד (כיון שסותרים זא"ז). אבל שתי וסתות של ימי החודש וכן וסת החודש והדילוג, יכולים להתקיים יחדיו (אך לבי"ח שיטה אחרת בזה. עיין בדה"ש עמ' קט בביאורים, ד"ה עד שתקבע).

יג. ראיות ארוכות - האם חוששים לתחילת הראיה או לכולה? (רמ"א סעיף יג)

המקרה (ברמב"ן): ראתה ב-ט"ו בניסן, ונמשכה ראייתה ארבעה ימים. ב-ט"ז באייר ונמשכה ראייתה שלושה ימים. ובחודש סיון ראתה ב-י"ז.

כותב הרמב"ן: אשה זו צריכה לחוש גם לוסת הדילוג (הדילוג הוא: ט"ו, ט"ז, י"ז), וגם לוסת השוה (כיון שכל יום הוא וסת בפני עצמו), כיון שראתה ג' פעמים ב-י"ז.

רז"ה, רשב"א, רא"ש, (ראב"ד): יש כאן וסת הדילוג בלבד, ואין כאן וסת השוה, כי תמיד הולכים אחר תחילת הראיה בלבד (העונה הראשונה של הוסת).

הרמ"א (סעי' י"ג) הביא את שתי הדיעות, וכתב שהעיקר כדיעה האחרונה. ע"ע סי' קפד, ו, שהשו"ע גם כן כתב להקל כדיעה האחרונה (אך הראב"ד שם סובר כדיעה הראשונה).

יד. שינתה ראיותיה בהפלגה (סעיף יד)

משנה (סג, ב): "היתה למודה להיות רואה יום ט"ו, ושנתה ליום כ' זה וזה אסורים. שינתה פעמיים ליום כ' זה וזה אסורים. שינתה ג' פעמים ליום כ' - הותר ט"ו וקבעה ליום כ'".

וכ"כ הטור, וכ"פ השו"ע, אלא שהביאו דוגמא אחרת, ששנתה ליום ל' מיום כ'.

בגמרא (סד, א) מובאת ברייתא: "היתה למודה להיות רואה יום כ' ושנתה ליום ל' - זה וזה אסורים. הגיע יום כ' ולא ראתה מותרת לשמש עד יום ל', וחוששת ליום ל'. הגיע יום ל' וראתה, הגיע יום כ' ולא ראתה, הגיע יום ל' ולא ראתה, הגיע יום כ' וראתה - הותר יום ל' ונאסר יום כ', לפי שאורח בזמנו בא".

ישנן שלוש אפשרויות לפירוש ברייתא זו:

א. רא"ש, רא"ש, רש"י וראב"ד: מדובר כאן בוסת ימי החודש - כ, כ, כ, כ, כ, כ, כ (כ-לא ראתה), ל, ל, ל (לא ראתה כ ו-ל), כ (בהפרש של 50 יום מהראיה הקודמת). כיון שעדיין לא נקבע וסת החודש חדש, אע"פ שלא ראתה ג' פעמים ב-כ', לאחר שרואה שוב ב-כ', מיד חוזר הוסת הראשון.

ב. רמב"ן בחידושו: מדובר בהפלגה - 20, 20, 20, 20, 20 (לא ראתה 20), 30 (לא ראתה 20 ו-30), 40. וכיון שההפלגה האחרונה היתה כפולה של 20, הרי שחזר הוסת הראשון למקומו, אע"פ שדילגה ג' פעמים על הפלגת 20, כיון שרגלים לדבר שאורח בזמנו בא.

ג. רשב"א, רמב"ן: הגמרא עוסקת בוסת הפלגה לימים, אך הגירסא בגמרא שונה: הגיע יום ל' וראתה, יום כ' לראיית ל' ולא ראתה, יום ל' וראתה, יום כ' וראתה. הרי שהמקרה הוא 20, 20, 20, 20 (לא ראתה 20), 30 (לא ראתה 20), 30. והחידוש הוא שיום ל' נעקר, וחוזר הוסת הראשון למקומו. וכ"כ הטור, וכ"פ השו"ע.

התקשה הט"ז (סקכ"ח), שלכאורה דברי הרמב"ן הם נגד הרא"ש ונגד הגמרא, שהרי לפי הגמרא יוצא חידוש גדול: שאע"פ שדילגה ג' פעמים על הפלגה של כ', בכל מקרה, כיון שעדיין לא נקבע וסת חדש וחזרה לראות בהפלגה הישנה - חזר הוסת למקומו. ואילו לפי הרמב"ן, מדובר ששינתה מההפלגה הקודמת רק פעמיים וכבר חזרה, ובכה"ג לא נעקר. אך אם תשנה ג' פעמים מהפלגתה אע"פ שלא יקבע חדש, אולי יעקר הוסת הראשון ממקומו?

מתרץ הט"ז שני תירוצים: א. הברייתא עוסקת בוסת החודש, ולכן גם אם לא ראתה ג' פעמים ב-כ' בחודש, ואח"כ חזרה לראות, מנכר שאורח בזמנו בא, וחזר הוסת. אך הרמב"ן מדבר בוסת הפלגה לימים. ואז, אם היה מפרש כמו הרא"ש, היה יוצא הפסק של 50 יום בין ראיה לראיה, ולא היה ניכר שחזרה לראייתה הראשונה. וא"כ, הוא היה חייב להעמיד שראתה פעמיים אח"כ, בהפרש 20 יום, כדי שיהיה ניכר! אלא הוא העדיף להביא חידוש גדול יותר - שכבר בראיה אחת חוזרה הוסת הקודם למקומו ונעקרות הראיות הקודמות, אע"פ שבפועל לא הגיע זמנו. וכ"כ הרשב"א. כלומר, הרמב"ן אינו חולק על המקרה של הרא"ש, ולא חולק על הברייתא, אלא רק נקט חידוש גדול יותר.

ב. הברייתא עוסקת בוסת הפלגת החודש, וכמו שכתבנו לעיל (מקרה ב). לפי"ז, אם היתה מפליגה פעם נוספת ולא רואה בהפלגת כ', היה נעקר הוסת לגמרי. ויוצא, שהרמב"ן חולק על הרא"ש, אך לא על הגמרא.

הש"ך (סק"מ) מביא את **המעדני מלך**, שמסביר את חידושו של **הטור והשו"ע** על פי **הרמב"ן**: מדובר שראתה 20, 20, 20, 30, 20. והחידוש הוא, שהפלגת לי נעקרת אע"פ שעדיין לא הגיע יום לי מהראיה האחרונה, ולא עקרה אותו ע"י אי-ראיה ביום לי. אלא, עצם זה שראתה לאחר כ', וחזרה לקביעות הראשונה, זה עוקר את שתי הראיות של לי.

מקשה **הש"ך** שם, פירוש זה צ"ע, ועוד קשה שהרי לשיטת **הש"ך** הפלגה קצרה עוקרת הפלגה ארוכה, וא"כ לא היה צריך לומר שהיה לה קודם וסת קבוע ליום כ', אלא עצם העובדה שכעת הפליגה הפלגה קצרה יותר כבר עוקר את הארוכה.

הפת"ש (סק"ג) מביא את **הסד"ט והחו"ד** שחולקים על **הש"ך** בענין זה וטוענים שהפלגה קצרה אינה מבטלת הפלגה ארוכה.

אך **לש"ך**, כאמור, נשאר קשה, כיצד יקבל את דברי **הרמב"ן**, **הטור והשו"ע**, שלשיטתו אין בדבריהם כל חידוש?

הש"ך בנקודות הכסף, תקף את דברי **הט"ז** על טענתו שדברי **הרמב"ן** הם נגד הגמרא והרא"ש, ורוצה לטעון שדברי **הרמב"ן**, **הטור והשו"ע** הם בדיוק מה שכתוב בגמרא. לכן הוא נדחק לפרש, שמה שכתב **הרמב"ן**: "ואם לאחר ששינתה פעם או פעמיים ליום לי, ראתה לסוף כ'..." - הכוונה שראתה ראיה אחרי יום לי השלישית (וביום לי עצמו לא ראתה), ומראיה זו הפליגה כ', ובכך חזר וסתה הראשון (כלומר: 20, 20, 20, 30, 30, 20). ואז החידוש הוא, שאע"פ שג' פעמים לא הפליגה כ', כיון שלא קבעה וסת חדש חוזר וסתה הראשון.

נחלקו האחרונים: האם דין זה הוא גם בוסת החודש, כגון: א, א, א, (לא ראתה ב-א), טו, א - האם צריכה לחוש עדיין גם ל-טו, אליבא דמע"מ ושאר אחרונים? (מדובר במקרה שר"ח אחד לא ראתה ובמקומו ראתה ב-טו).

בית מאיר, חו"ד: חוששת ליום ט"ו.

נוב"י, גר"ז: לא חוששת ל-ט"ו כדין וסת ההפלגה.

בדה"ש (סי"ק קלט): יש להקל כדיעה האחרונה, והמתמיר תע"ב. אך במקרה שהתחילה לראות ראיות נוספות מבלי לדלג על הראיה הקבועה: א, א, א, טו, א, טו, א. בזה מסתפק ה**נוב"י** (מובא ב**פת"ש** סק"ח) שכאן יתכן לומר שחוששת לו אלא אם חזרה לראות בוסתה הקודם, כגון שכלל לא הספיקה אותו, ומכאן יתכן שנקבעות לה שתי וסתות.

ב. האם חוששת לראיה שראתה בפועל או לראיה שלמודה לראות?

גמרא (נדה לט, ב): היתה למודה לראות ב-כ"ב וראתה ב-כ"ז חוששת ל-כ"ב.

דעת רב פפא: מונים מיום שהיתה אמורה לראות.

דעת רב הונא בריה דרב יהושע: מונים מיום הראיה בפועל.

ומסיקא הגמרא דמסתברא כרב הונא, שהרי אם טבע התרנגולת שהיתה רגילה להטיל ביצים בסירוגין: יום מטילה ויום נחה, ופעם שינתה הסדר ולא הטילה ב' ימים. ודאי לא אמרינן שתטיל עתה ב' ימים רצופים (כדי להשלים היום שהפסיקה). והכא נמי, לענין וסתות, מונים הראיה להבא, מהיום שראתה ולא מהיום שהיתה אמורה לראות.

וכ"פ **הרשב"א והטור**, וכ"פ **השו"ע**: "היתה רגילה לראות יום כ' ושינתה ליום לי - זה וזה אסורים. וכשיגיע יום כ' לראית לי, אסורה משום וסת הראשון". וכ"פ **הט"ז** (סק"ז).

טו. שינתה ראיותיה להפלגות משתנות, וכן אם פסקה מלראות ג' עונות

(סעיף טו)

למד **הטור** מדברי **רש"י והרא"ש** הנ"ל דאם שנתה ראיותיה ולא השוותה אותן, כגון: ששנתה פעם אחת ליום לי, והשניה ל"ב, והשלישית ל"ד, נעקר וסתה הראשון ואין לה וסת כלל. ואם חזרה לראות ביום הוסת הראשון - חוזר לקביעותו הראשון וחוששת לו תמיד, עד שיעקר ממנה ע"י שלש ראיות שונות. והוסיף: שה"ה אם הפסיקה מלראות שלוש עונות, ואח"כ חזרה לראות ביום הוסת הראשון - דחוזר לקביעותו הראשון. וכ"פ **השו"ע**. המקור לסעיף זה הוא מן המשנה (ו, א): "ר"א אומר: כל אשה שעברו עליה ג' עונות ולא ראתה - דיה שעתה". אלמא, מסולקת דמים מחזקינן לה (כבתולה וכמעוברת). **ב"י**: וכיון שכך, אינה חוששת לוסת.

ב"י, ט"ז - אם שינתה ג' פעמים לראיות שונות, חוזרת לקביעותה כאשר רואה בהפרש הראשון מהראיה האחרונה.

א. פסקה מלראות עונה אחת בוסת ההפלה, האם צריכה לחוש לעונה הבאה?

רש"ל (נט"ז סקל"א) ש"ך (סקמ"ה): אם עבר עליה יום וסתה בלא ראייה, שוב אינה חוששת לאותו וסת. והטעם: משום שאין מונים אלא מהפעם האחרונה שראתה, ואין לחוש מראיה דמיונית שהיתה צריכה לראות (כר' הונא).

ב"י, ט"ז (סקל"א): מונים כ' יום מיום שהיתה אמורה לראות. דכשם שבוסת החודש חוששים ליום החודש שלאחריו (עד ג' פעמים), ה"ה נמי בוסת ההפלה (והא דר' הונא, זה דוקא כשראתה באמצע).

ובנקה"כ דחה דבריו, דלא דמי לוסת החודש, דבוסת החודש היום עצמו הוא הגורם לראיה. אבל בוסת ההפלה, כשלא ראתה פעם אחת בטל חשבון ההפלה, ותו אינה צריכה לחשוש יותר. **הסד"ט** פסק כנקה"כ וכרש"ל, וכ"פ **בדה"ש** (ס"ק קנג).

אולם, אם חזרה לראות בתוך ה-ג' עונות - לכו"ע חוששת להפלת כ', וכן להפלה החדשה. כגון אם ראתה אחר ל"ה יום - חוששת מראיה זו להפלת כ' ולהפלת ל"ה.

ב. לא ראתה ג' עונות, אימת חוזרת לוסתה הראשון?

רש"ל, ט"ז: חוששת להפלת כ' כבר בראיה הראשונה שראתה.

רמב"ן ונקה"כ בדעת **הב"י**: אינה חוזרת לוסתה א"כ יהיה ניכר שחזרה לוסתה, דהיינו ע"י שתי ראיות, שאז ניכר הפלגת כ' יום. וכ"פ **הסד"ט** (יש לציין שבמחלוקת **הב"י** ו**רש"ל** - **הט"ז** פוסק כשניהם לחומרא, **והש"ך** **בנקה"כ** פוסק כשניהם לקולא. וכתב **הסד"ט** שפסקין לקולא כוותיה), וכ"פ **הבדה"ש** (ס"ק קמט), אך מוסיף בשם **הגר"ז** שאחרי ראייה אחת צריכה לחוש לוסת החודש ולעונה בינונית.

עוד **בבדה"ש** (סקמ"ט) הביא מחלוקת הפוסקים אם לאחר שהפסיקה ג' עונות וראתה, האם צריכה לחוש אף לראיה הגדולה? **חוו"ד** - צריכה. **מהרש"ל** (מובא **ב"ח**) - אינה צריכה, שכן הפסקת ג' עונות נחשבת לה כמסולקת דמים, וא"כ אין כאן הפלגה גדולה כלל.

טז. וסת מחמת אונס (וסת הקפיצות - סעיפים יז-יח)

א. האם יש וסת לקפיצות לחוד (ללא ימים)?

גמרא (יא, א): "אמר רב הונא - קפצה וראתה, קפצה וראתה, קפצה וראתה, ג' פעמים - קבעה לה וסת. למאי? אילימא לימים - הא כל יומא דלא קפיץ לא חזאי! אלא לקפיצות, והתניא: כל שתקבענה מחמת אונס - אפילו כמה פעמים לא קבעה וסת! מאי לאו - לא קבעה וסת כלל! לא, לא קבעה וסת לימים לחודיהו ולקפיצות לחודיהו, אבל קבעה לה וסת לימים ולקפיצות".

רש"י, רז"ה, טור: יש וסת לקפיצות ללא ימים (ומביא לדבריו שתי הוכחות: **א**. מכך שבהמשך הגמרא שואלת 'פשיטא' לגבי ימים לחוד שלא תקבע בהם וסת, ולא שאלה לגבי קפיצות לחוד - משמע שקפיצות הוא עיקר הגורם. **ב**. מדברי ר' הונא בדף טו, ב בענין "הבאים מן הדרך - נשיהן להם בחזקת טהרה. א"ר הונא ל"ש אלא שאין לה וסת לימים. אלא יש לה וסת לימים ולקפיצות, כיון דבמעשה תליא מילתא, אימא לא קפיץ ולא חזאי". משמע מדבריו שיש וסת לקפיצות לחוד).

רשב"א, תוס', רמב"ם: אין וסת קפיצות לחוד, אלא רק קפיצות + ימים (והוכחתם, שהברייתא בפירוש אומרת שקובעת רק לימים ולקפיצות).

השו"ע (סעי' יז) פסק **כרשב"א, תוס' ורמב"ם** (וא"כ, בפעם הבאה שתקפוץ, אינה צריכה לחוש).

והוסיף **הרמ"א** (עפ"י הגה"מ) שאע"פ שאינו וסת, מ"מ חוששת לו כמו לוסת שאינו קבוע (היינו שאסורה לשמש בעונת הקפיצה).

האחרונים (**הכ"א, נוב"י** סקמ"ו) פסקו **כרמ"א**.

וכתב **הש"ך** (סקמ"ח), דאף לרמ"א אינה צריכה לחוש לקפיצות, עד שתראה מחמתם ג' פעמים. אולם מ"מ, צריכה לחוש לוסת המורכב (הפלגה או ימים + קפיצה) אפילו אחרי פעם אחת.

ב. קפצה פעמיים ב-א' בשבת וראתה, ושלישית קפצה בשבת וראתה באחד בשבת

בגמרא (יא, א) יש שתי לישנות:

לישנא א': א"ר אשי: כגון דקפיץ בחד בשבת וחזאי, וקפיץ בחד בשבת וחזאי, ובשבת קפצה ולא חזאי, ולחד בשבת חזאי בלא קפיצה. מהו דתימא איגלאי מילתא למפרע דיומא הוא דקא גרים, ולא בקפיצה. קמ"ל דקפיצה נמי דאתמול גרמה, והא דלא חזאי, משום דעדיין לא מטא זמן קפיצה.

לישנא ב': א"ר אשי: דקפיץ בחד בשבת וחזאי, וקפיץ בחד בשבת וחזאי, (ובשבת קפצה ולא חזאי), ולחד בשבת (אחרינא) חזאי בלא קפיצה - דהתם איגלאי מילתא דיומא הוא דקא גרים.

הרשב"א: לא גורס את הסוגריים בלישנא ב', וממילא שתי הלישנות לא חולקות, ולכן כתב שקבעה וסת לקפיצות ביום א', דהיינו לימים ולקפיצות (וכן גורס הטור). וכל שקפצה בשבת ולמחר ראתה, לא קבעה לה וסת לימים בלבד, אלא לימים ולקפיצות, דקפיצה של אתמול גרמא.

הרמב"ם: גורס את הסוגריים בלישנא ב', וממילא שתי הלישנות חלוקות. ופסק כלישנא בתרא, שקבעה וסת לימי ראשון בלבד (דהיינו לפי הרמב"ם ללי"ק - כל היכא דקפצה בשבת וראתה למחר, קפיצה דאתמול גרמא וקבעה לה וסת לימים ולקפיצות. ללי"ב - כיון דליומא דחזאי לא קפצה, איגלאי מילתא דיומא הוא דקא גרים בלחוד. והלכה כלי"ב).

הרמב"ן: כתב בתחילה **כרשב"א**, ולאחר שמצא **שהרמב"ם** מחמיר, פסק כמותו: "לא ידעין אי פליגי הני לישני, ולמדחייה לקמא איתמר בתרא, או דילמא אע"ג דלאו הכי איתמר אלא הכי תרוויהו, איתנהו לענין מעשה. ומסתברא כיון דוסתות דרבנן לקולא נקטינן בהו, והלכה כתי לישני לקולא. ואחר שכתבתי זה, מצאתי להרמב"ם ז"ל שהחמיר, ובטלנו דעתנו מפני דעתו".

שו"ע (סעי' יז): פסק **כרמב"ם** שאם קפצה בשבת וראתה ביום א', לא קבעה לה וסת מורכב, אלא וסת לימים.

הגור"א (סקכ"ו): **השו"ע** פסק כלי"ב, "ומפרש דפליגי אלישנא קמא. אבל כל הפוסקים כתבו דלא פליגי אלישנא קמא... ומ"ש בנוסחא שלנו, בלי"ב: 'ובשבת קפצה ולא חזאי' - ט"ס הוא, ומדברי הרמב"ם הועתקה. אבל ליתא, דבכל הנוסחאות דידהו ליתא. אלא **שהרמב"ם** מפרש דלי"ב מיירי נמי כה"ג דלי"ק, אבל **הרא"ש** ו**הרשב"א** ושאר פוסקים כתבו דלא פליגי הני לישני, וכן סתם לקמן סעי' כ".

הש"ך (סקמ"ט) תמה על המחבר והרמ"א שהשמיטו דעת הרשב"א והטור (ועוד שכן גם דעת הרמב"ד והרא"ש).

ובתוהשל"מ (אות לה) הסביר **השו"ע** פסק **כרמב"ם**, כיון שגם הרמב"ן הודה לו בסוף דבריו.

וסת לימים ולקפיצות

בסעיף יח פסק **השו"ע** דאם קפצה ביום ידוע וראתה בו ג' פעמים (כגון ג' פעמים קפצה בר"ח וראתה) - קבעה לה וסת לימים ולקפיצות, וחוששת לכל פעם שתקפוץ באותו זמן. אולם, אם הגיע היום ולא קפצה בו, או שקפצה ביום אחר - אינה חוששת, שהרי לא קבעה אלא לוסת של יום וקפיצה יחד.

וכותב **הש"ך** (סק"ט), שהוסת אינו נעקר אלא כשתקפוץ ג' פעמים באותו זמנים ותמצא טהורה, שאין הוסת נעקר אלא כעין שהוא נקבע. והכא חוששת לכל העונה, כיון שקבעה וסת לימים ולקפיצות.

יז. וסת הגוף - המקרים

משנה (נדה סג, א): "ואלו הן הוסתות: מפהקת ומעטשת וחוששת בפי כריסה ובשיפולי מעיה, ושופעת וכמין צמרמורת אוחזין אותה, וכן כיוצ"ב. וכל שקבעה לה שלשה פעמים ה"ז וסת".

פירוש "מפהקת": **רש"י** - באדם שפושט זרועותיו מחמת כובד.

ר"ח - כאדם שמוציא קול דרך הגרון.

י"מ - כאדם שפותח פיו מחמת כובד.

וכתב **הטור**: "ושלושתן אמת".

וכתבו **התוס'**: "כולהו הני וסתות איירי שמפהקת או מעטשת שעה או שעתיים בשעה שרגילה לראות. אבל משום פיהוק או עיטוש חדא זימנא לא קבעה (כי זו דרך כל אדם)". וכ"כ **הרא"ש**

סימן קפט, עמוד 13

והטור, וכ"פ השו"ע (סעי' יט). וכתב **הטור**: הכלל בזה - "דכל שינוי חוש הגוף הוא סימן להתעוררות הדם, וכיון שהחזיקה בו, צריכה לחוש לו".
ו**כתב הרשב"א** בוסת הגוף כמו בוסת הימים, חוששת לו כבר בפעם הראשונה, למרות שקובעת רק אחרי ג' פעמים.

א. האם יש וסת הגוף לחוד או רק גוף+ימים?

רשב"א (וכן הש"ך וכל הפוסקים): יש וסת הגוף לחוד, ואין וסת הגוף דומה לוסת מחמת מקרים (קפיצות וכיו"ב), והטעם: "התם הוא דעיקר הראיה אינו אלא מחמת האונס, וכל שתקבענה מחמת האונס לא קבעה לה וסת. אבל וסתות דגופה, אדרבה, האורח הוא דגורם למקרים הללו כמקרים המתילדים ממותר הליחות והדמים. והילכך, אפילו בלא הרכבת ימים קבעה לה וסת".

שיטת **הרמב"ם**: אין וסת הגוף לבד. ומשנתנו רוצה להודיע לנו שכל וסת שמגיע יהיה מלווה באחד הסימנים הנ"ל שבגוף (**רמב"ם** פ"ח, ה"א. ועיי' ב"י, ריש סי' קפט, סדי"ה "כל"י).

ופסק **השו"ע** (סעי' יט) **כרשב"א**, וכתב: "וכל אלו הוסתות שבגופה אין להם זמן ידוע (כלומר, והן אינן בהכרח תלויות בזמן), אלא בכל פעם שיקרה לה זה המקרה (שמפקת וכדו) הוא וסת".

ב. בעלת וסת מורכב (ימים+גוף) למה חוששת? (סעיף יט)

כתב **השו"ע** (סעי' יט): "ואם בא וסת הגוף לזמן ידוע, כגון מ"ח לר"ח, או מ-כ' יום ל-כ' יום, קבעה לה וסת לזמן ולמיחוש הוסת, ואינה חוששת אלא לשניהם ביחד. ואם הגיע העת ולא בא המיחוש, או שבא המיחוש בלא עיתו - אינה חוששת". וכתב **הט"ז** (סקל"ו) דאמנם כוסת קבוע אינה חוששת (אם התקיים אחד הדברים), אבל מ"מ כוסת שאינו קבוע חוששת (כפי שכתב **ב"י**). דהיינו, שצריכה לבדוק, ואם לא בדקה ולא ראתה - הרי זו בחזקת טהרה (ועפ"י **הרמ"א** חולק, שלאחר שקבעה לשניהם אינה חוששת כלל).

הרמ"א, **הש"ך** (סקנ"ו) **והט"ז** (סקל"ו) כתבו דאינה חוששת כלל אפילו כוסת שאינו קבוע. (ומשמע שאינה צריכה לבדוק כלל). וגם **השו"ע** הסכים, ולא נחלקו כלל.

ובחוו"ד (מובא ב**פת"ש** סקכ"ד) כתב **שהרמ"א** אינו חולק על **הב"י**, אלא כשבא המיחוש בלא עיתו, שבזה אינה חוששת אפילו לוסת שאינו קבוע. אך הוא מודה **לב"י** דלכתחילה - ליום צריכה לחשוש כוסת שאינו קבוע. (לענין שעליה לבדוק), וכתב שכן גם דעת **הט"ז ברמ"א**.

ג. כתב **הטור**: "אבל אם פיהקה ב' פעמים בר"ח וראתה, ולפעם ה-ג' פיהקה ב-כט בחודש ולא ראתה, ובר"ח ראתה בלא פיהוק - קבעה לה וסת לפיהוק של ר"ח, שפיהוק של אתמול גורם לראיה של ר"ח". וכ"פ **השו"ע** (סעי' כ).

ו**כתב הש"ך** (סקנ"ט) שבסעי' יז, לגבי וסת הקפיצות, פסק השו"ע במקרה כעין שלנו שקבעה לה וסת רק לימים (ללא קפיצות)! ומסביר, דשאני קפיצה כיון שהיא הגורמת לדם לבוא, ולכן אין תולין ראיה של היום בקפיצה דאתמול, שאילו נגרמת הראיה ע"י קפיצה, היתה רואה תיכף ביומו. אבל בפיהוק, שהראיה היא שגורמת את הפיהוק, שכשמתעוררת לראות דם מפקת, יתכן שפיר שתפקה אף יום שלם קודם הראיה.

ד. פיהקה בר"ח ועדיין לא קבעה - למה חוששת? (סעיפים כא-כב)

כתב **הב"י**: "נמצא, שמי שפיהקה וראתה צריכה לחוש ל-ג' מיני וסתות: 1. לפיהוקים. 2. וליום הקבוע בחודש. 3. ולהפלגה.

לפיהוקים - שבפעם הראשונה שתפקה חוששת שמא תראה.

ליום הקבוע בחודש - שאם ראתה בר"ח חוששת ביום ר"ח הראשון, ואם ב-טו... חוששת ל-טו.

להפלגה - שאם חזרה וראתה לסוף עשרים, צריכה לחוש לסוף עשרים לראיה זו... וכן כל כיוצא בזה". וכ"כ **הטור**, **הרשב"א** **והרא"ש**, וכ"פ **בשו"ע**. והוסיף: "ואסורה לשמש עד שתבדוק, שכל וסת, בין של ימים בין של גוף, חוששת לו בפעם אחת".

מקשה **הט"ז**: והרי בסעי' ד' נאמר שוסת שאינו קבוע, כיון שעברה עונתה ולא ראתה מותרת? וענה: שהיא אסורה אף לאחר שעברה שעת הוסת עד שתבדוק, והטעם הוא משום שוסת הגוף

חמיר טפי משאר וסת שאינו קבוע (שדינו שאם עבר ולא בדקה - טהורה), שכיון שדרך הטבע הוא באשה שיארעו לה מקרים אלו בשעת ראייתה או סמוך לו, הווה ריעותא לפנינו שהיא טמאה. **ובתהש"ל** (סקמ"א) הביא את **הב"ח** דאם עברה שעת הוסת ולא בדקה, מותרת בלא בדיקה. וכוונת המחבר היא, דלכתחילה צריכה לבדוק בשעת הוסת כדי שתהיה מותרת לאחר שעבר הוסת. והוסיף דאין דברי **הט"ז** מוכרחים. **ובבדה"ש** (ס"ק קכח) הכריע, דלדינא נראה שיש להחמיר לבדוק לכתחילה בשעת הוסת, ובדיעבד, שעברה שעת הוסת, ורחצה אותו מקום - מותרת.

ה. הצטרפות כמה מקרי גוף לקביעת וסת (סעיף כג)

רשב"א, **מ"מ**, **טור**: "כל אלו הוסתות שנקבעין ע"י מקרה, אין אחד קובע עם חברו, אלא כל שפיהקה ג' פעמים וראתה - קבעה וסת. אבל אם פיהקה פעם אחת ונתעטשה ב' פעמים - אין מצטרפים". וכ"פ **השו"ע**.

יח. זמן החשש בוסת הגוף (סעיפים כד-כה)

משנה (נדה סג, ב): "היתה למודה להיות רואה בתחלת הוסתות, כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות - טמאות. בסוף הוסתות - כל הטהרות שעשתה בתוך הוסתות טהורות. רבי יוסי אומר: אף ימים ושעות וסתות..."

כתב **הרשב"א**: וסת הגוף אינה חוששת לו אלא בשעתו. "ובזה קל וסת דגופה משאר וסתות, שהיא חוששת בהן לכל עונת הוסת". ומבאר **הרשב"א** כיצד חוששת:

א. אם הראיה מובלעת כולה בתוך הוסת - אם היתה למודה להיות רואה עם הוסת מיד (בתחילת הפיהוקים) - ה"ז חוששת לכל המשכת הוסת (דהיינו, כל זמן שהיא מפהקת), שמא תראה באמצעו או בסופו. היתה למודה לראות בסוף הוסת (סוף הפיהוקים, וכגון שיודעת שבחצי שעה הראשונה אינה רואה) - אינה חוששת עד סוף הוסת (דהיינו לאחר חצי שעה).

ב. אם אין כל הראיה מובלעת בתוך הוסת (כגון שרגילה להמשיך לראות גם לאחר שחדלה מלפק), **י"א** שאסורה מתחילת הוסת עד סוף כל אותה עונה (ולדיעה זו הסכים **הרשב"א**). **וי"א** שמותרת מיד אחר הוסת (וכך פוסק **הר"ז**), כיון שאין הולכים אלא אחר תחילת הוסת.

הקשה **הב"י** על **הרשב"א**, שבס"י קפד פסק **כר"ז** (לגבי שופעת), שהולכים בתר עונה ראשונה של הוסת, ואילו כאן פסק שלא כמותו, אע"פ שטעם אחד לשניהם?

ותירץ: גם כאן **הרשב"א** סובר שהולכים בתר תחילת הוסת. אולם, שיעור תחילת הוסת אינו פחות ממה ששיערו חכמים, דהיינו עונה (והתם, שהוסת נמשך יותר מעונה, חוששים ג"כ רק לעונה אחת). והוסיף דבין אם הראיה נמשכת זמן רב, ובין אם נמשכת זמן מועט, אסורה עונה אחת, ואח"כ מותרת.

הרא"ש בשם **הראב"ד** ו**הרשב"א** כתבו, שאם קבעה וסת הגוף+ימים, ודאי שחוששת כל עונת הוסת, כמו וסת הימים לחוד.

השו"ע (סעי' כד-כה) פסק **כרשב"א**.

אבל קשה, שאמרנו בסעי' יט שאם בא יום בלא מיחוש אינה חוששת?

ט"ז: בשני המקומות, מתחילת היום אינה חוששת. אבל לאחר שבא הוסת ולא ראתה, יש לחלק. במקרה שגם קבוע ליום, חוששת מתחילת וסת הגוף עד סוף העונה. אבל בוסת הגוף בלי יום קבוע, מותרת מיד לאחר שכלה הוסת.

ש"ך (נקה"כ אות י): בסעי' יט יש מציאות שהסימנים מגיעים ביום קבוע, אבל לא בכל סימן יש גם ראייה (יש לה יום קבוע לסימנים, ואין לה וסת קבוע) - חוששת לוסת הפיהוק גרידא, ולכן אם בא סימן לבד אינה חוששת. ואילו בסעי' כה עסקינן שהוסת מגיע ביום קבוע, ואז למרות שנקבע גם הסימן איתו - דינו כוסת הימים גרידא, ולכן באותו היום היא צריכה לחשוש כל משך העונה.

סעיף כו:

פסק השו"ע: "כשם שחוששת לוסת הימים בפעם אחת, כך חוששת לוסת הגוף בפעם אחת. כיצד? היתה מפהקת פעם אחת וראתה, כשתפהק פעם אחרת, חוששת לו. וכשם שוסת הימים שאינו קבוע נעקר בפעם אחת, שאפילו ראתה שתי פעמים ליום ידוע, אם הגיע זמן שלישי ולא ראתה, נעקר לגמרי, כן הוא וסת הגוף. וכשם שוסת הימים הקבוע בגי' פעמים צריך עקירה גי' פעמים ובדיקה, כן הוא וסת הקבוע בגוף. ומאימתי עקירתו? משיקרה מקרה, ולא תראה. היה המקרה לזמן ידוע, אינו נעקר אלא אם כן בא המקרה שלש פעמים בזמנו ולא ראתה. אבל במקרה לבדו, או זמן לבדו שלא ראתה בהם, אינו נעקר".

ובפת"ש (סקכ"ז) הביא בשם **הסד"ט**, שאמנם, אם גי' פעמים הגיע הזמן ולא פיהקה בו ולא ראתה, עדיין לא נעקר הוסת, ואם יגיע היום ותפהק בו - צריכה לחוש. אולם, לענין פרישה באותו יום הוא כן נעקר, דהיינו שהיא אינה צריכה לפרוש כל היום מחשש שמא תפהק, שהרי עברו גי' ר"ח ולא פיהקה. וכ"כ **החוו"ד**.

יט. וסת לאכילת דברים חריפים (רמ"א סעיף כג)

נדה (סג, ב): "אמר רב הונא בר חייא אמר שמואל: הרי אמרו לימים - שנים, לוסתות - אחת, למה שלא מנו חכמים - שלשה. למה שלא מנו חכמים - לאתווי מאי? אמר רב יוסף: לאתווי ראשה כבד עליה, ואבריה כבדין עליה, ורותתת, וגוסה. א"ל אביי: מאי קא משמע לן? מתנני היא, דהא פרשה רבה בר עולא! אלא אמר אביי: לאתווי - אכלה שום וראתה, ואכלה בצלים וראתה, כססה פלפלים וראתה".

וכתבו **התוס'**: הואיל והוסת בא ע"י מעשה אינו וסת גמור, ולכן אינו נכלל במשנה (מפהקת, מתעטשת, וכו'). ואע"פ שהוסת הוא ע"י מעשה - יכולה לקבוע לה וסת, אף בלא ימים, ולא חשיב אונס כמו טורח של קפיצה, דהכא אין הראיה באה ע"י טורח אלא ממילא.

הרשב"א לא כתב וסת אכילת דברים חריפים. והסביר **הב"י**, **שלושב"א** וסת זה הוא כוסת הקפיצות, שע"י מעשה בא האורח, ואינה קובעת וסת בזה אלא בצירוף ימים.

הרא"ש, **מרדכי**, **ר' ירוחם** כתבו (**כתוס'**) שיש וסת לאכילת דברים חריפים. וחידשו עוד, שאפילו אם אכלה דברים שונים בכל פעם (שום, בצלים, וכו') קבעה לה וסת. וטעמם - דמ"מ הוחזקה אשה זו לראות ע"י אכילת דברים חריפים.

הטור לא הזכיר וסת זה, ותמה עליו **הב"י**. וא"א לומר שסובר **כרשב"א**, שכן **לטור** יש וסת לקפיצות לבד! לכן ביאר **הב"י**, שהטור לא כתבם משום שמקרים אלו דחויים הם בגמרא (שכן גמרא זו היא רק לשיטת רבי, ואנן קיי"ל כרשב"ג).

בשו"ע לא מוזכר וסת זה, ו**ברמ"א** מובאות שתי הדיעות (הן של **הרשב"א** והן של **התוספות**), וכן הוא מביא את שיטת **הרא"ש**.

הגר"א (סקל"ד) הסביר הטעם **שמרן** לא הזכיר דין זה, משם דס"ל **כרשב"א**, שהוא נכלל בוסת הקפיצות.

החוו"ד (נוכר **בפת"ש**) כתב שאם קבעה וסת ע"י אכילת שום, פלפל ובצל, אם אכלה אח"כ גי' דברים חריפים אחרים ולא ראתה, לא עקרה את הוסת. אולם, אם אכלה גי' פעמים מין אחד מהשלשה ולא ראתה - נעקר הוסת מכולם.

רעק"א: אם אכלה גי' פעמים שום - קבעה וסת לשום בלבד. ואם קבעה ע"י אכילת שום שתי פעמים ובצל פעם אחת, יתכן שלא קבעה, וצ"ע.

כ. האם האשה קובעת וסת בימי נדתה ובימי זיבתה (סעיף לב)?

משנה (לה, ב): "כל י"א יום בחזקת טהרה", ו**פירש"י**: "י"א יום לאחר הנידות, אשה עומדת בחזקת טהרה".

וב**גמרא** (לט, א): "פירש רב הונא בר חייא משמיה דשמואל: לומר כאן שאין אשה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבתה".

ונחלקו בגמרא האם אשה קובעת וסת בימי נדתה:

ריש לקיש סבר לומר אשה קובעת וסת בימי זיבתה, אך לא בימי נדתה.

ר' יוחנן סבר לומר שאשה קובעת וסת בימי נדתה, ודוקא כשראתה ממעין סתום (פירוש: כגון שראתה בר"ח, וחזרה וראתה בחמישה לחודש, דהיינו בימי נידות, וחזרה וראתה עוד פעמיים בחמישה לחודש - לא קבעה לה וסת, שאין ראיית ימי הנדה מצטרפים לחזקה קבועה. אך קובעת ממעין סתום, כגון שראתה בי פעמים בר"ח, ובפעם השלישית ראתה ב-כ"ה לחודש ובר"ח, אע"פ שהראיה השלישית היתה תוך ימי נדתה לראיית כ"ה בחודש, מ"מ קובעת בר"ח. והטעם: דבתר התחלה אזלינן, וכיון דתחילת וסתה הוחזק ממעין סתום, אמרינן דגם הראיה האחרונה ממעין סתום הוה. והא דהקדימה לראות ב-כ"ה, הוא משום דדמים יתרים אתוספו בה ומיהר לבוא, אבל ראיית ר"ח הוא העיקר).

עוד נחלקו שם (לט, ב) רב פפא ורב הונא, לענין רואה בתוך ימי זיבתה:

רב פפא - אמנם איננה קובעת וסת, אך עליה לחשוש ליום זה, כשם שחוששת לוסת שאינו קבוע.

רב הונא בריה דרב יהושע - אינה חוששת.

הראב"ד והרמב"ם פסקו כרב פפא. **שאר הפוסקים** - כרב הונא. ואיכא ב' טעמים בדבר:

א. כיון שוסתות דרבנן, והלכה כדברי המיקל.

ב. מאחר שבגמרא (ס) נאמר: "כי אתא רבין וכל נחותי ימא, אמרו הלכה כרב הונא בריה דרב יהושע".

כתב **הרמב"ן**: "בזה"י בכל עת קובעת וסת. ואין משגיחין בימי נדה ובימי זיבה כל עיקר, לפי שכבר החמירו בנות ישראל על עצמן כדי שלא תבואנה לידי טעות, ואם אתה מחלק להן בין ימי נדה לימי זיבה, נמצאת מצריכן ללמוד פתחי נדה וימי נדה וימי זיבה. והלכך, לכל ראייה שהיא רואה, בין בימי נדה ובין בימי זיבה - חוששת לה". וכן דעת **הרמב"ם**, **רשב"א** ו**ר' ירוחם**.

השו"ע לא הביא דין זה ומשמע שפסק **כרמב"ן** (וכ"כ **ב"י**, שדבריו נראים).

אך **הש"ך** (סקע"א) כתב: "ודע דבכ"מ שנאמר בכל סימן זה שקבעה וסתה, אם הוא להקל הוא דוקא שלא בימי נדה וימי זיבה". וכ"כ גם **בנקה"כ**. ומה שאמר **הרמב"ן** דהאידינא קובעת וסת אף בימי נדה וזבה, היינו רק לחומרא, אבל לא להקל, דודאי לא יחלוק על התלמוד (ויוצא שאשה שקבעה וסת בימי נדה או זבה צריכה לחוש גם לחומרות של בעלת וסת שאינו קבוע, כגון: שצריכה לחוש לוסת החודש והפלגה).

ובתוה"ש"ל (סקכ"ז, נב) כתב דלא **כש"ך**: "ולע"ד יפה כיון בזה **הב"י**, ואין להחמיר בוסתות דרבנן כולי האי בזמן הזה".

כא. דין תינוקת (סעיף כז)

הגדרה: ילדה בגיל הקטן מ-י"ב שנים ויום אחד, שלא הביאה שערות.

או יותר מ-י"ב שנים ויום אחד, אך שלא הביאה שערות.

או פחות מ-י"ב שנים ויום אחד, אך הביאה שערות.

(כלומר דינה כגדולה רק אם גדולה גם בסימני הגוף וגם בגיל).

גמרא (ט, ב): "ת"ר: תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וראתה, פעם ראשונה - דיה שעתה, שניה - דיה שעתה, שלישית - הרי היא ככל הנשים, ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. עברו עליה שלש עונות וראתה - דיה שעתה, ועוד עברו עליה שלש עונות וראתה - דיה שעתה, ועוד עברו עליה שלש עונות וראתה - הרי היא ככל הנשים, ומטמאה מעת לעת".

לגבי הגמרא: נחלקו הראשונים אליבא דאיזה תנא הולכת הגמרא:

רשב"א: הגמרא הולכת בין לרבי (המצריך בי ראיות), ובין לרשב"ג (המצריך ג' ראיות), שגם לרבי אין אנו מחשיבים את הראיה הראשונה עד שתתחזק ע"י בי ראיות נוספות.

רש"י: הגמרא היא רק אליבא דרבי, אבל לרשב"ג אינה מוחזקת עד שתראה די ראיות, לפי שהראשונה אינה מצטרפת לכו"ע, ולכן לרבי צריך עוד בי ראיות, ולרשב"ג - עוד ג'.

(והסביר **הט"ז** (סקמ"ג) דכיון שהפסיקה ב-ג' עונות הלך לו הוסת הראשון לגמרי, וכאילו לא ראתה עדיין מעולם).

א. המקרה בברייתא (כל סימון מבטא חודש. X=ראתה. O=לא ראתה):

X	O	O	O	X	O	O	O	X	O	O	O	X	X	X
15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

1, 2: דיה שעתה. 3: מטמאה מעת לעת. 7: דיה שעתה. 11: דיה שעה. 15: מטמאה מעת לעת.

סימן קפט, עמוד 17

ב. בהמשך הגמרא: "הדר קא חזינן בעונות מאי? אמר רב גידל אמר רב: פעם אחת ושתיים דיה שעתה. ג' - מטמאה מעת לעת". דהיינו המקרה:

X	X	X	X	O	O	O	X	X	X
10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

2, 1: דיה שעתה. 3: מטמאה מעת לעת. 9, 8: דיה שעתה. 10: מטמאה מעת לעת (לפי הבי"י יש להוסיף את ראייה מסי' 7, כדי שיהיו ג' הפלגות שוות).

ג. בהמשך הגמרא: המשך דברי רב גידל אמר רב:

X	X	O	O	O	X	O	O	O	X	X	X
12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1

הט"ז מסביר כפשט הברייתא (ולב"י - כנ"ל במקרה ב.).

א. ההבדלים בין גדולה לקטנה:

א. בגדולה שפסקה ג' חודשים מלראות אינה חוששת לוסתה, אך וסתה לא נעקר. תינוקת עוקרת את וסתה לאחר ג' חודשים.

ב. גדולה שחזרה לראות באותה עונה לאחר ג' חודשים קובעת את וסתה מחדש. תינוקת תקבע וסת זה מחדש רק לאחר שתחזור ותקבענו ג' פעמים (לפי שאינה בת דמים).

מזקנה נלמד לגבי תינוקת, שכל הדין הנ"ל בברייתא הוא רק כשפחתה או הותירה (כגון: ראשונה ל-צ"ג, שניה ל-צ"ב, שלישית ל-צ"א וכו'. אך כשכוונה - קבעה לה וסת. ונתגלה שדילוג הראשון אינו סילוק דמים אלא שינוי וסת).

ג. תינוקת וזקנה אינן חוששות לוסת שאינה קבועה, אלא דיה שעתה (רמ"א סע' כח). אך נחלקו הש"ך והט"ז באלו מקרים אומרים את זה:

ב"י, ש"ך: גם במקרה מספר 2 וגם במקרה מספר 3 מדובר שראתה ד' ראיות (ג'+הראיה שאחריה), ובמקרה 3 אין הראיה אחר ההפסקה הראשונה מצטרפת לראיות שאחרי ההפסקה השניה, שכן אנו אומרים כי כל הפסקה סתרה את וסתה והרי היא כמסולקת דמים, ואינה חוששת כלל, אף לוסת שאינה קבועה (וכ"פ הרמ"א).

ט"ז: במקרה מספר 3 מדובר כפשט רב גידל, שכבר בראיה השניה חוששת מעת לעת. והטעם - מפני שאמנם במקרה מספר 2, שהיתה רק הפסקה אחת, ה"ה כמסולקת דמים, ואינה חוששת אף לוסת שאינה קבועה, אך במקרה מספר 3 כבר כן חוששת לוסת שאינה קבועה. לכן הראיה שאחר ההפסקה הראשונה מצטרפת לראיות שאחר ההפסקה השניה.

ד. ש"ך: גדולה ממתינה ג' עונות ע"פ וסתה על מנת לעקור את הוסת (כגון: היתה לה וסת כל כי יום, ממתינה ס' יום ועוקרת). אך קטנה לעולם צריכה להמתין רק צ' יום (דהיינו ג' עונות בינוניות), אע"פ שוסתה היה בהפלגות שונות (קצרות או ארוכות יותר) מ-צ' יום.

דרישה: גם בתינוקת ממתינה ע"פ וסתה (כמו בגדולה).

קביעת הוסת בתינוקת: כשאר נשים - בהפלגה ד' ראיות, ובשאר הוסתות ג' ראיות.

זקנה

א. הגדרה: **בגמרא** (ט, א): רבי יהודה אומר - כל שחברותיה אומרות עליה זקנה היא.

רבי שמעון אומר - כל שקורין לה אמא ואינה בושה.

ר' זירא ור' שמואל בר רב יצחק (אליבא דר' שמעון) - חד אמר: כל שאינה בושה, וחד אמר: כל שאינה מקפדת.

נפקא מינה: בושה ואינה מקפדת:

אליבא דמ"ד כל שאינה בושה - אינה זקנה. אליבא דמ"ד כל שאינה מקפדת - זקנה.

הב"י כתב דהילכתא כוותיה דר"ש (א) קיי"ל כוותיה לגבי ר' יהודה, ב אמוראי פליגי אליביה).

הרמב"ם והרשב"א פסקו כמ"ד כל שאינה מקפדת (בפלוגתא דר' זירא ור' שמואל בר יצחק).

טוש"ע (סע' כט): "איזו היא זקנה? כל שקורין לה אמא בפניה מחמת זקנותה ואינה חוששת".

קביעת וסת בתוך וסת

המקרה (בטור, רשב"א, רמב"ן, שו"ע סעי' לב): ראתה ג' פעמים בר"ח ורביעית ב-ב' לחודש ובר"ח, וכן בחמישית ובששית הרי קבעה שתי וסתות (זו היא גרסת הדרישה).

אך הש"ך (סקעי"ב) כתב שאין גורסים ב' אלא כ', וכ"כ הגר"א (וכתב הש"ך: "ונהי דלכתחילה אינה קובעת וסת בתוך י"א יום, אבל אם נקבע מתחילה - כבר נקבע, ואינו נעקר עד שיעקר ממנה ג' פעמים").

עוד כתב הש"ך (ע"פ הראב"ד) דאם ראתה ט"ו בחודש זה וט"ז בחודש זה, וכן ג' פעמים - קבעה וסת בתוך וסת.

מעוברת ומניקה (סעיפים לג-לד)

גמרא (ז, ב): "מעוברת ומניקה דיין שעתן... ר' יוסי אומר: מעוברת ומניקה שעברו עליהן ג' עונות דיין שעתן".

מעוברת

גמרא (ח, ב): "מעוברת משודע עוברה. וכמה הכרת העובר? סומכוס אומר משום רבי מאיר: שלשה חדשים, ואע"פ שאין ראייה לדבר - זכר לדבר, שנאמר: 'ויהי כמשלש חדשים'. זכר לדבר? קרא כתיב, וראייה גדולה היא! משום דאיכא דילדה לט', ואיכא דילדה לשבעה" (רש"י ד"ה דילדה לז' - "שמא ניכר עוברה לשליש ימיה דהיינו שני חדשים ושליש קמ"ל דאזלין בתר רוב נשים").

ב"י: "ומשמע ד-ג' חודשים שלמים קאמר" (וכ"כ הרשב"א: "אע"פ שר' יוסי חלוק בדבר, ולא חשיב לה מסולקת דמים אא"כ פסקה מדם, ועברו עליה ג' עונות, מסתברא דלית הלכתא כוותיה, אלא כסתם מתניתין").

רש"י (על הפסוק 'ויהי כמשלש חודשים') - א"צ ג' חודשים שלמים אלא רובו של ראשון ורובו של אחרון, ואמצעי - כולו (ע"פ המדרש).

בבד"ש (סי' קפד, ז' בבאוריים) **ובטה"ב** (עמ' פא) הסכימו שיש צורך ב-ג' חודשים שלמים. ויש לחקור אם טעם הענין שמעוברת נחשבת מסולקת דמים רק החל מ-ג' חודשים הוא משום שאז ברור לנו שאשה זו אכן מעוברת, או משום שיש חשש שכל ג' חודשים ראשונים האשה עלולה לראות דם, גם כשידוע שהיא מעוברת! (ואם זה כך, האם אפשר לומר שהשתנו הטבעים, ובימינו לא רואה דם?). ונפק"מ במקרה שידועת שהיא מעוברת (כגון בזמנינו, שהיא יודעת ע"י בדיקה רפואית), האם צריכה לחשוש לוסתה ולפרוש בעונה הסמוכה לוסתה, וכו'?

דבר זה נתון במחלוקות רבות באחרונים (ע"י טה"ב עמ' פא-פד. אגרו"מ יו"ד, ח"ג סי' נב. שו"ת שבט הלוי ח"ד סי' צט אות ח', ועוד רבים אחרים). ומסקנותיהם:

אגרו"מ - "והשתא, דאתית להכי, יש לומר כן גם לגבי הנשים המעוברות, שאם נודע להן בבירור ע"י בדיקה רפואית שהן בהריון, אין להן לחוש לוסת ולפרוש בעונה הסמוכה לוסת, מאחר שרוב הנשים בזה"ז פוסקות לראות מיד לאחר כניסתן להריון".

אולם, בקונטרס תשובות בהלכות נדה, הוא חזר בו ממ"ש באגרותיו: "נמצא, שבעצם אין כל טעם להחמיר במעוברות של זמנינו, שפוסקות לראות דם גם קודם הכרת העובר, שאמת אין שום ראייה להחמיר, ואדרבה, יש ראייה להקל. ומ"מ למעשה, הואיל **והרעק"א** מסתפק בדבר, **והאבני נזר** כותב בפשיטות להחמיר - אין להקל בזה".

שבט הלוי - אף בזמנינו, שאפשר לדעת ע"י בדיקה רפואית, אם היא מעוברת, אין לה דין של מסולקת דמים.

מסקנת **הגר"ע יוסף בטה"ב** - "אתה הראית לדעת, שגם **הגר"מ פיינשטיין זצ"ל** שפסק מתחילה להקל, הדר הוא לכל חסידיו, והעלה להחמיר וכן ראוי להחמיר".

מניקה

משנה (ז, ב): "מניקה - עד שתגמול את בנה. נתנה בנה למינקת, גמלתו או מת - ר"מ אומר: מטמאה מעל"ע, וחכמים אומרים: דיה שעתה".

בגמרא (ט, ב): "ת"ר: מניקה שמת בנה בתוך כ"ד חודש - הרי היא ככל הנשים, ומטמאה מעל"ע ומפקידה לפקידה. לפיכך אם היתה מניקתו ד' או ה' שנים דיה שעתה, דברי ר"מ. ר' יהודה ור' יוסי ור' שמעון אומרים: דיין שעתן כל כ"ד חודש. לפיכך, אם היתה מניקתו ד' ו-ה' שנים - מטמאה מעל"ע ומפקידה לפקידה".

הסבר מחלוקתם (שם בגמרא): "כשתצמא לומר לדברי ר"מ דם נעכר ונעשה חלב. לדברי ר' יוסי ור' שמעון: אבריה מתפרקין, ואין נפשה חוזרת עד כ"ד חודש".
הרשב"א והרמב"ם פסקו כר' יוסי (ומשמע שתפסו שעיקר הטעם במינקת אינו קשור בהנקה בפועל, אלא במצב הגופני הנובע מהלידה, ושאוורכו כ"ד חודש).

הדין בימינו

טה"ב (עמ' סה): "ומ"מ בזה"ז שענינו ראוות שמיד כשמפסיקות להניק חוזרות לראות וסת ונראה שנשתנו הטבעים, לפיכך צריכה לחוש לעונת הוסת... וכן ראיתי בקונטרס הל' נדה של הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, שכתב שבוזה"ז נשתנה הטבע לגבי המניקות, שאלו שאין מניקות בפועל כמעט שכולן ראוות. ואפילו המניקות ממש, יש נשים שראות דם, ויש להן וסת. ובודאי שאין להקל להן שיהיו כדורות הראשונים שאין חוששות לוסת כל כ"ד חודש".

ובפרדס רימונים כתב (מובא בשו"ת בני בנים סיל"א): "בימינו, עכ"פ, אפילו אצל אמהות מניקות מתחיל וסת סדור תוך ו' חודשים מהלידה. רמות התזונה והבריאות המשופרות של דורנו הקטינו את הקשיים הגופניים שבהריון, בלידה ובהנקה. האם המינקת, כמו האמא שאינה מינקת, חייבת איפוא לשמור על כל הלכות נדה".

והעיר לו שם בעל שו"ת בני בנים: "נשים המניקות באופן בלעדי במשך ו' חודשים ראשונים, וע"כ מייצרים גופיהן חלב בשפע, ורק אחרי ו' חודשים מוסיפות מאכלים אחרים בצד ההנקה, אבל ממשכות להניק כרצון התינוק, לרוב אין נשים אלו חוזרות לוסתן עד לשנה או שנתיים כבימי הגמרא, ולא נשתנו הזמנים והדברים אינם קשורים לרמת התזונה אלא להורמונים שבגוף האשה. מציאות זו מפורסמת".

קביעות וסת וחשש בימי העיבור (לאחר ג' חודשים) וההנקה

משנה (יא, א): "אע"פ שאמרו דיה שעתה, צריכה להיות בודקת חוץ מן הנדה והיושבת על דם טוהר".

רמב"ן: מזה שנאמר במשנה שרק הנדה והיושבת על דם טוהר א"צ בדיקה, משמע שבימי העיבור וההנקה צריכה בדיקה, כי יתכן שתקבע וסת, ולכן ברור שגם חוששת (וכדיעה זו סובר המ"מ בדעת הרמב"ם, וכן הרא"ה בבדק הבית, שם).

רשב"א: לא קובעת לא בימי עיבורה ולא בימי מניקתה, וגם לא חוששת. וראיה מכך ששמואל ור' יוחנן אמרו: מעוברת ומניקה דיין כל ימי מניקתן ודיין כל ימי עיבורן (והסיבות שמעוברת ומניקה לא הוזכרו בדף יא, מבוארות ברשב"א, ע"ש).

ריטב"א וראב"ד: לא קובעת וסת בימי עיבורה ומניקתה, אך חוששת לוסתה (וגם הרשב"א הורה כדבריו: "ואע"פ שהראשון נראה לי עיקר, יש לחוש לדברי הרב ז"ל").

הטור הביא את כל שלוש הדעות. **השו"ע** (סעי' לג) פסק **כראב"ד** (שגם הרשב"א הודה לו בסוף דבריו).

הב"ח תמה על **השו"ע** למה פסק להקל, והרי **הטור** הביא את **הרמב"ן** להורות חומרא בדבריו!

ותירץ **הש"ך** (סקע"ג) **שהשו"ע** לא פסק **כרמב"ן** מהסיבות הבאות:

א. הטור לא ראה את תורת הבית הארוך (אלא רק את הקצר), ולכן לא ראה **שהרשב"א** חולק בהדיא על **הרמב"ן**.

ב. גם הראב"ד והריטב"א פסקו כדעת **הרשב"א** (**והרמב"ן** יחיד לגבייהו).

ג. הריטב"א כתב שכך המנהג, ואמרינן כל מקום שההלכה רופפת בידך הלך אחר המנהג.

ד. וסתות דרבנן ואזלינן בהו לקולא.

והוסיף **הפת"ש** (סקל"א) בשם **הסד"ט** שמה שכתב **השו"ע**, שחוששת לראיה שתראה כל וסת שאינו קבוע, מ"מ לעונה בינונית א"צ לחשוש כי דין עונה בינונית נאמר רק באשה שאין לה וסת. אך באשה שיש לה וסת, וכ"ש מעוברת ומניקה, לא נאמר (והטעם, כיון שדינם עדיף טפי מאשה שיש לה וסת, מפני שהיא מסולקת דמים). ויש חולקים בזה (**בדה"ש** ס"ק שלח, גר"ז, חו"ד - שצריכה לחוש). טעמם הוא, דדוקא אשה שיש לה וסת א"צ לחוש לעונה בינונית. אבל הני, שאין ראוות דם בזמן אחר, צריכות לחוש לעונה בינונית.

כללי הלכות הנובעות מהשו"ע בענין זה (סעיף לג עד אמצע סעיף לד)

א. אשה שהיה לה לפני עיבורה וסת קבוע, משהוכר ועד שיעברו ימי מניקתה לא חוששת לוסת זה (ואפילו אם רואות באותה עונה אינן חוזרות לוסתן), ואינן צריכות בדיקה אפילו לכתחילה (רשב"א, טור ועוד).

הרמב"ם לא הביא דין זה, והסביר **המ"מ** בדעתו שני הסברים: 1. כיון שסובר שהבעיא בגמרא (הגיע עת וסתה בימי עיבורה מהו: וכו') היא לענין טהרות בלבד, אך לענין פרישה מבעלה חוששת ליום וסתה עד שתעקרנו. 2. שסובר כשאר המפרשים, שאינה צריכה בדיקה בדיעבד, אך לכתחילה, בשעת וסתה, צריכה בדיקה.

ב. אשה שרואה בימי עיבורה ומניקתה ג' פעמים הראויות לקבוע וסת, אינה קובעת וסת זו, אך חוששת לראיה זו כוסת שאינו קבוע.

עברו ימי העיבור וההנקה - אם חוזרות לחוש לוסתן הראשון?

ברייתא (י, ב): "מעוברת ומניקה שהיו שופעות דם ובאות - דיין כל ימי עיבורן, ודיין כל ימי מניקותן - דברי ר"מ. רבי יוסי ור' יהודה ורבי שמעון אומרים: לא אמרו דיין שעתן אלא בראייה ראשונה, אבל בשניה - מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה".
איכא בדבר ג' דעות:

א. רשב"א: עברו ימי העיבור וההנקה חוזרות לחוש לוסתן הראשון, גם ללא כל ראייה. והטעם: 1. מהברייתא מדויק שדוקא בזמן העיבור וההנקה דיה שעתה, אך לאחר מכן מטמאה מעלי"ע לכו"ע.

2. כיון שטעם הדין הוא שבזמן העיבור וההנקה ראשה כבד ואבריה מתפרקין, הא כשנסתלק הגורם חוזר האורח למקומו (בוסת ההפלה צריכה ראייה אחת כדי שתפליג ממנה).

ב. רשב"א בשם גדולי המורים: מקילים שאינה חוזרת לוסתה עד שתראה פעם אחת, ובאותה עונה בדיוק (ובהפלה צריך שתי ראיות).

ג. הרמב"ן: אינה חוזרת לוסתה עד שתראה פעם אחת, ולא משנה מתי (ובהפלה פעמיים), וכ"כ **הראב"ד**. דעת **הרמב"ן** היא פשרה: מצד אחד, כיון שהוחזקה עד עכשיו כמסולקת דמים אינה יוצאת מחזקתה עד שתראה פעם אחת. מצד שני, אין היא צריכה לחזור לאותה הראיה כדי לקבוע את הוסת מחדש.

השו"ע (סעי' לד) פסק **כרשב"א**.

הש"ך (סקעי"ה) תמה על **השו"ע** למה השמיט את הדעות האחרות (הרמב"ן, וכו') והרי רבים נינהו? ועוד, הרי וסתות דרבנן ואזלינן לקולא?

התוה"ש (סקני"ח) כותב **שהשו"ע** פסק **כרשב"א**: "שכן משמעות הש"ס, וזיל בתר טעמא".